

Петренко В.О.

*аспірант кафедри іноземних мов та перекладу
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця
м. Харків, Україна*

ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ДО МІЖКУЛЬТУРНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Для з'ясування вимог, що виникли в сучасному суспільстві проаналізуємо об'єктивний, суб'єктивний, особистісний та людський фактори, що впливають на професійну підготовку майбутніх менеджерів до міжкультурної професійної взаємодії (МПВ). [4, с. С.32-63.]

Особистісний фактор відображає міру активності «індивідуального проявлення соціального суб'єкта [4, с. 42]» і відтворює різноманітні індивідуальні особливості людини (риси характеру, здібності, смаки, уподобання тощо), а також її соціальні функції. В сучасній психолого-педагогічній літературі Б. Ананьєв, Є.А. Климов, І. Зимня, І. Кон, Л. Божович та інші, студентський вік характеризують як період найвищих рівнів біологічного і психологічного розвитку, що визначають даний період життя людини як сприятливий для навчання та здобуття освіти, вищої професійної зокрема. Висока пізнавальна активність супроводжується розвитком суб'єктного мислення: критичністю, гнучкістю, логічністю, абстрактним і системним мисленням, формуванням світогляду на основі встановлення зв'язків між різними областями досліджуваної реальності тощо. Слід підкреслити, що становлення системи ціннісних орієнтацій, професійних зокрема, за соціологічним підходом, визначає бачення молодого людини свого місця в світі, іншими словами, функції своєї соціальної ролі. Зазначене доводить розвиток рефлексії студента, усвідомлення себе суб'єктом життєдіяльності та впливає на бачення молодого людини себе в майбутньому професіоналом та на формування власного стилю діяльності. Отже, вища школа має створити умови для розвитку студента як суб'єкта діяльності.

Людський фактор є ступінь прояву активності людини в своїй життєдіяльності. Провідними видами діяльності студента в вищій професійній школі є навчальна, квазіпрофесійна, навчально-професійна, таким чином, студент як суб'єкт майбутньої професійної діяльності, формує свій стиль діяльності через засвоєння способів діяльності та набуття досвіду з вирішення професійних проблем. Для професійної освіти характерними є два види мотивації – навчально-пізнавальна мотивація та професійна мотивація. Для задоволення професійної мотивації студентів має бути врахована професійна

направленість змісту освіти, а також вибір дидактичних засобів, що наблизатимуть навчальну ситуацію до професійної. Крім того, розвиток навчально-пізнавальної мотивації обумовлено завданнями проблемного, евристичного та дослідницького викладу. Одним з методів стимулювання студента до навчання є занурення в середовище майбутньої професійної діяльності, в якому важливі навички вирішувати професійні проблеми.

Особистість як суб'єкт діяльності формується в колективі та виражає свій світогляд через відносини з оточуючими. Однак, спостерігається протиріччя між трансформацією та становленням ціннісних орієнтацій, професійних зокрема, у студентському віці та недостатньою увагою вищої професійної школи до згаданих процесів, а також до формування особистісних якостей фахівців, як-то: емпатія, соціальна відповідальність тощо, що формуються в відносинах з людьми. Як результат, у випускників є труднощі з соціальною адаптацією, деякі переживають кризу професійної ідентифікації. Отже, необхідно звернути увагу на гармонізацію відносин молодого людини з оточуючими та надавати їй підтримку в формуванні власної ієрархії цінностей, тож необхідно надати перевагу активним методам навчання при підготовці менеджерів до МПВ, а також забезпечити невимушене комфортне спілкування на основі гуманістичної педагогічної взаємодії.

Прагнення студентів до самостійності у виборі власної освітньої траєкторії відповідно до особистісних потреб та здібностей спричиняє одну з психолого-педагогічних проблем, що вимагає вирішення у процесі професійної підготовки. Самостійність (автономність) та відповідальність студентів за результати навчання є вимогою сьогодення, про що зазначається в «Довіднику користувача Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи» [2]. Проте, спостерігається інколи пасивне ставлення студентів до навчання, особливо до самостійної роботи, що є результатом недостатньо розвинутих навичок з самостійного опрацювання різних джерел інформації та продукування на їх основі власних знань; з неготовністю брати на себе відповідальність за результати своєї навчальної діяльності; недостатньо сформованими навичками з планування та організації навчальної діяльності.

Зазначене обумовлює вибір дидактичних засобів та методів, що сприятимуть формуванню студента як суб'єкта діяльності, його власного стилю діяльності, а також орієнтуватимуть на самостійне опрацювання знань, самоосвіту та самоуправління навчально-пізнавальною діяльністю [1], як-то, методи: за розумовими операціями; за джерелом здобуття знань; за дидактичною метою. Отже, важливою умовою реалізації педагогічної системи підготовки менеджерів до МПВ є поступовий перехід студентів до самоуправління навчанням.

Об'єктивний фактор пов'язаний з розвитком суспільства та відбиває ті процеси, що відбуваються в соціально-економічних, технологічних та соціокультурних сферах. Виокремимо в найбільш узагальненому вигляді основні загальноцивілізаційні тенденції, що впливають на професійну підготовку менеджерів у сучасних умовах та стосуються виконаного дослідження: глобалізація, демократизація суспільства, організаційні й ціннісні трансформації, перехід до інформаційного суспільства. Зазначені загальноцивілізаційні тенденції доводять необхідність імплементації особистісно орієнтованого підходу в підготовку менеджерів до МПВ, що передбачає, з одного боку, орієнтацію освітнього процесу на загальну мету – розвиток особистості, а з іншого, – шлях реалізації цієї мети – суб'єкт-суб'єктна гармонійна взаємодія всіх учасників навчально-виховного процесу [3, С. 14].

Аналіз об'єктивного фактору доводить суперечність між об'єктивною потребою суспільства в менеджерах, що орієнтуються на універсальні загальнолюдські цінності, які здатні працювати на демократичних засадах суб'єкт-суб'єктної взаємодії як на міжкультурному так і на національному рівні, вмотивованих на розвиток власного професійно-творчого потенціалу і навчання протягом життя та невідповідністю рівня професійної підготовки випускників економічних ВНЗ.

Суб'єктивний фактор, який О. Петрущик розглядає як творчу силу, тобто рушійна сила розвитку вищої професійної освіти вказує на протиріччя між запитами суспільства до професійної підготовки випускників ВНЗ та якістю професійної освіти.

Глобальною метою вищої професійної освіти є підготовка конкурентоспроможного фахівця. Проте сьогодні більшість освітніх установ дають майбутньому фахівцю з вищою освітою жорстку систему знань, умінь і навичок, що виключає формування потреби в самореалізації, професійному становленні та не враховує сучасні вимоги професійного середовища. Даний підхід не готує випускників до протистояння умовам ринку, основою якого є суперництво. Практичний досвід і дослідницька робота свідчать, що у випускників вищих навчальних закладів не достатньо сформовані якості, які затребувані сьогодні на ринку праці: здатність до безперервного саморозвитку, самореалізації, прагнення до професійного росту.

Для юнацтва (студентський вік) характерною рисою є прагнення до саморозвитку, професійного самоствердження, але спостерігаються протиріччя, що пов'язані з уміннями самоуправління: потреба в автономності проте невміння передбачити наслідки своєї поведінки, висока пізнавальна активність проте прояви пасивності до навчально пізнавальної діяльності тощо.

Забезпечення основи для подальшого саморозвитку особистості є одним з найважливіших завдань вищої освіти, а саме виховної складової цілісного

педагогічного процесу. Саморозвиток особистості є процесом особистісного становлення з метою ефективної самореалізації на основі внутрішніх значущих прагнень і зовнішніх впливів, що складається з таких стадій, як-то: самопізнання, самоуправління, самоосвіта та самореалізація.

Література:

1. Бабанский Ю. К. Оптимизация педагогического процесса: в вопросах и ответах: научное издание / Ю. К. Бабанский. – К.: Радянська школа, 1982. – 198 с.
2. Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система: довідник користувача / пер. з англ.; за ред. д-ра техн. наук, проф. Ю.М.Рашкевича та д-ра пед. наук, доц. Ж.В. Таланової. - Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 106 с.
3. Професійна педагогічна освіта: компетентнісний підхід: монографія]/ за ред. О. А. Дубасенюк. - Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – С.14
4. Человек: Философские аспекты сознания и деятельности / Т. И. Абуло и др. / под ред. Д. И. Широканова, А. И. Петрущика. – Минск : Наука и техника, 1989. – 208 с.